

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ «ХАРКІВСЬКА ШКОЛА АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра Архітектури та урбанізму

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність 191 “Архітектура та містобудування”

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

архітектури та урбанізму

к. арх. _____ М.А.Пугачова

“ _____ ”

20 _____ р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи

на тему: Лабораторія спільного використання для стартапів

Виконав/ла: студент/ка 3 курсу
за спеціальністю 191 “Архітектура та
містобудування”

Соколова Г.

Керівник Целік М.

Харків - 2021

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Опис проєкту	4-5
2. Проблематика	6
3. Програма та місія проєкту будівлі	7
4. Генеральний план	8
5. Архітектурні рішення	9-10
6. Конструктивні рішення (1 сторінка)	
Висновок (1-2 сторінки)	
12	
Список використаних джерел	13

ВСТУП

В цьому проєкті розглядається альтернативна історія розвитку “спального” району, метою якого є породити протиріччя між “було” і “могло бути”. Задача проекту - це перетворення спального району у центрі Харкова в простір, який пропонує різноманітні сценарії взаємодії користувачів, життєдіяльність в якому заснована на різних механізмах саморегулювання. Головною проблемою спального району залишається його монофункціональність. Основна функція таких просторів - це житло. Квартира у спальному районі - це проміжний простір між роботою та вулицею (соціумом), яка в своїй множині породжує монотонне середовище, в якому житло сприймається у протиставленні “свого” і “спільного”. Мінімальна інфраструктура: магазини, дитячі садочки, школа, поліклініка, навіть кінотеатри не задовольняють потреби людей різного віку у соціальній інтеграції, такі місця викликають почуття відчуженості та відсутності емоційного зв'язку з місцем. В них важко самоорганізуватись та діяти локальним спільнотам, які могли б спільно адаптувати місто під свої потреби. Відсутність громадських просторів, в яких відбувається комунікація і соціалізація мешканців - одна з головних особливостей спального району.

Цей проєкт це спроба запропонувати нову програму для спального району, додавши до неї економічні, освітні, робочі та рекреаційні функції, з метою створення нової тканини міста, яка б спонукала людей до діалогу та взаємодії, пропонувала нову з точки зору функціональної програми і архітектури, територію, всередині житлового району. Проектування передбачає використання існуючого футпринту типової “хрущівки” та створення нової функціонально-просторової схеми для цієї території. Нова функціональна програма передбачає такий розподіл: 40% житло, 30% - комерційна функція, 30% - інші громадські функції. Гібридизація програми будівлі дозволить внести позитивні зміни у структуру району та перетворити район на альтернативний центр міста.

1. ОПИС ПРОЄКТУ

В якості проектної підоснови взята частина побудованого в 60-70 ті роки житлового мікрорайону Павлового поля, який розташований вздовж вулиць 23

Серпня та Космонавтів. Історія виникнення цього району пов'язана з періодом активного росту промисловості та переходом до індустріального будівництва, створення економічно вигідних типових проектів багатоквартирних будинків - "хрущівок", покликаних швидко забезпечити житлом стрімко зростаючу кількість населення міста. В районі проектування було застосовано принцип строчної забудови, яка характеризувалась однаковою орієнтацією всіх будівель - "північ-південь". Норми інсоляції вирішувались орієнтацією квартир на обидві сторони будівлі.

Цей район був частиною генерального плану, в якому відображались наступні принципи: розмежування промислових зон від житлових, винесення великих підприємств за межі центральної зони міста, зниження щільності населення за рахунок збільшення планувальних одиниць, створення спальних районів, які розміщували на окраїнах міста, створення системи зелених масивів як у самому місті, так і за його межами, створення адміністративного центру, в якому зосереджувався відпочинок на велика концентрація закладів надання послуг. Все це спонукало розповзанню міста, маятниковій міграції, та створенню міського середовища поганої якості.

Автомобільна система, яка раніше забезпечувала дорогу від дому до роботи стала проблемою через постійні затори. Поступове заміщення промисловості новими галузями підприємництва, відсутність розмежування між місцем проживання та роботою - все це вимагає іншого підходу до планування районів, відмови від монофункціональності та перехід до гібридизації в районах, протиставлення центра міста його окраїнам, та децентралізація. Район Павлове поле на своєму прикладі показав, як спальний район може перетворитись на центр. Маючи недоліки у вигляді відсутності парковок, неорганізованих просторів дворів, архітектури поганої якості, цей район зберіг малоповерхову забудову, яка тоне в зелених насадженнях, та є привабливою для жителів міста. Проте функціональна програма не відповідає сучасним вимогам.

Переважає більшість будівель на Павловому полі нині - це п'ятиповерхові хрущівки, простір навколо них не пропонує сценаріїв взаємодії різних вікових груп

населення, що є невід'ємною складовою соціалізації. Спільні простори, які існують на кшталт дитячих та спортивних майданчиків відносяться до певної дитячої установи, інші - не артикульовані, вони не викликають у користувачів відчуття приналежності, тому в них не має взаємодії.

В цьому проекті запропоновано створити місце для студентів, яке б відповідало їх потребам, допомогло адаптуватись у суспільстві шляхом встановлення зв'язків з жителями району, місце де б вони могли втілювати свої новаторські ідеї та перевіряти їх життєздатність, додавало нові функції в район, спортивні, комерційні тощо. створення такого простору допоможе встановленню нових емоційних зв'язків молоді не тільки з навчальним закладом, а й з містом, в якому вони живуть.

2. ПРОБЛЕМАТИКА

Сучасна система освіти потребує нових просторів та переосмислення процесу здобуття знань. Швидкий темп обміну даними, багато альтернативних способів навчання спонукають до створення просторів відмінних від тих, в яких студенти отримують академічні знання, в яких можливо швидко обмінюватись інформацією і думками та перевіряти на практиці свої ідеї і теорії. Відсутність у молоді альтернативних місць, не пов'язаних з вищим навчальним закладом, для реалізації

своїх здібностей, негативно впливає на їх мотивацію в здобутті знань, оскільки не зрозуміло де їх застосовувати. Програма вищого навчального закладу йде за чітко встановленим планом, стандартизована та узагальнена для всіх, що унеможлиблює прояви індивідуальної ініціативи та підвищує цінність місць, де без обмежень і правил можливо перевірити життєздатність своєї ідеї.

Вищевикладене знаходить своє відображення як у соціальній площині, так і в архітектурній. Основними осередками молоді в місті є будівлі академій, університетів, коледжів та студентські містечка. Як правило такі місця викликають у інших відсторонення, оскільки знаходження на зазначеній території передбачає відношення до певної соціальної групи, таким чином ми отримуємо “анклав” і, як наслідок, формування оточенням хибних висновків.

Залучення місцевих жителів до внутрішніх процесів створює можливість усвідомлення кожною бабусею того, що незрозумілі дії молодого вченого чи винахідника не свідчать про те, що він “наркоман”, та спонукатиме її розповісти всім сусідам, що поряд з ними живе талановита і неординарна людина, яка важлива для суспільства.

Територіальна близькість Павлового поля до центру міста, в якому зосереджена велика кількість студентів дає нам цільову аудиторію, яка потребує так званого “третього місця”, частини міського простору, яке б не було пов'язано ні з навчальним закладом, ні з їх житлом.

3. ПРОГРАМА ТА МІСЦЯ ПРОЄКТУ БУДІВЛІ

Проект пропонує створення місця, яке б через свої публічні функції добре б інтегрувалося в район та створювало новий простір, який був би корисний не тільки певній цільовій групі - студентам, а й усім оточуючим.

Програма будівлі включає в себе простір для навчання та роботи молоді, який доступний в будь-який час. Ця публічна функція дозволяє кожному охочому прийти зі своїми ідеями, знайти однодумців та мати необхідні умови та приміщення для реалізації своїх ідей. Міський простір і контекст в якому існує лабораторія є джерелом отримання інформації та одночасно місцем для проведення

експериментів. Додаткові функції такі як спортивний зал, кафе та пральні запрошують сусідів до приміщення і сприяють комунікації, роблячи їх активними користувачами. Місцеві жителі, які користуються додатковими функціями, подорожуючи по будівлі мимоволі залучаються у життя її резидентів, перетинаючись з ним та випадково помічаючи їх за повсякденними справами. Такими функціями є спорт, театр та їжа. Спорт завжди групував людей і можливість брати участь у спортивних змаганнях зі своєю командою - хороший спосіб соціалізації. Невелика сцена, яка знаходиться у будівлі дає змогу всім охочим провести концерт або розказати про свої ідеї чи послухати інших. Їжа завжди є доброю умовою для більш тривалого спілкування людей, тому у будівлі розміщені кафе та бар для різного досугу та інтересів.

4. ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН

Генеральний план району це спільна робота студентів метою якої було створення більш комфортного міського простору, переосмислення циркуляції в районі шляхом зміни проїздів та вулиць, артикуляція потоків людей, створення зручного пішохідного проходу через район, щоб зробити його більш використовуваним. Основною цінністю району є його зелені насадження, які за проектними обмеженнями повинні бути збережені. В ході роботи було запропоновано замінити кільцевий рух між вулицями Космонавтів та 23 Серпня на т-образне перехрестя, щоб створити публічну площу, що накриває підземний паркінг. Таким чином двори між будівлями звільняються від автомобілів. Згідно

запропонованого генплану центральна частина району (територія навколо кінотеатру ім. Довженка) виконує публічну функцію, простори, які тут розташовані задовольняють рекреаційні потреби користувачів. Новостворені вулиці перехоплюють потік людей з бульвару вздовж вулиці 23 Серпня і направляють до центральної зони нашого району, де розташованій публічний парк. Територія на південь від центральної зони - тиха, і спрямована на взаємодію літніх людей їх залучення в життя району, у північній частині зосереджені функції освіти. Знаходячись у північній частині проектна будівля сусідить з центром перекваліфікації для працівників заводу ХЄМЗ та студентським театром. Площа біля будівлі є публічним простором, який вловлює потік відвідувачів сусідніх будівель та пропонує затишний простір для спілкування. Крім того між будівлями в середині району існують зелені насадження, які використовуються як приватні простори для спокійного проведення часу, та усамітнення. З метою забезпечення вимог пожежної безпеки технічні під'їзди організовані з усіх сторін будівлі.

5. АРХІТЕКТУРНІ РІШЕННЯ

За умовами завдання основа будівлі - футпринт п'ятиповерхового будинку, так званої "хрущівки". При формотворенні загальний об'єм будівлі був поділений на два. Один з отриманих об'ємів, який орієнтований на вулицю Космонавтів повернуто відносно своєї вісі на 45 градусів для того, щоб фасад став перпендикулярно вулиці, інший залишається під кутом. Це дає не тільки функціональне розмежування на публічну та приватну функції, а й дозволяє отримати додаткову інсоляцію, формує різний характер просторів навколо будівлі від тихих затишних до жвавих та публічних, дає більш виразний профіль вулиці. Функції житла і простору для роботи та навчання візуально і сюжетно відокремлені у два різних блоки із вкрапленнями публічної функції. Проте такий поділ є умовним, оскільки публічні і приватні функції представлені в обох частинах, що спонукає

користувачів протягом дня подорожувати з однієї частини будівлі до іншої ментально об'єднуючи ці дві частини. Сходи - головна вісь будівлі, яка об'єднує два об'єми та визначає організацію внутрішнього простору, вони створюють шлях через всю будівлю від вулиці до публічних просторів на даху, від дому до місця роботи, і навпаки. Назовні через віконні системи експонується внутрішнє життя будівлі, відображаючи транзитний публічний простір всередині.

Єдиний маршрут крізь усі функціональні зони будівлі створює прозорість співіснування сусідства, студентства і користувачів коворкінгу, дозволяє обмінюватись думками і провокує взаємодію.

У частині будівлі, орієнтованій на вулицю космонавтів розміщуються кафе, невелика сцена для презентацій та концертів, робочі простори та спортивний зал на останньому поверсі. У іншій частині будівлі розташовані громадська пральня, житло для працівників та кафе з терасою на даху.

Підвальне приміщення під будівлями - технічний поверх, в якому розташовано інженерне обладнання.

Техніко-економічні показники:

1. Загальна площа - 3 200 м²
2. Корисна площа - 2070 м²
3. Розрахункова площа - 4 000 м²
4. Площа забудови - 900 м²
5. Будівельний обсяг - 15 600 м³
6. Обсяг підземної частини - 1 700 м³

6. КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ

Конструктивна система будівлі каркасна, реалізована за рамною схемою. Просторова жорсткість забезпечується спільною роботою колон, ригелів і перекриття, які утворюють геометрично незмінну систему, що досягається жорстким рішенням всіх вузлових стиків вертикальних і горизонтальних елементів конструкцій як в поздовжньому, так і в поперечному напрямку. Рамний каркас будівлі - монолітний залізобетон, з балочними конструкціями міжповерхових перекриттів.

Фундамент - монолітна залізобетонна плита. Стіни підвалу несучі з монолітного залізобетону. У підвальному поверсі розміщуються інженерні системи будівлі, вентиляції, опалення, технічні приміщення.

Зовнішні стіни самонесучі з керамічної цегли, товщиною 380 мм, з фасадною облицювальною системою, яка кріпиться на спеціальний каркас із збереженням вентиляційного зазору між шаром утеплювача і зовнішнім фасадним матеріалом. Внутрішні стіни та перегородки виконані з керамічної цегли, шириною 150 мм.

Фасади будівлі з південної сторони оснащені сонцезахисними панелями з сіткою.

Перекриття виконано з монолітної безбалкової плити товщиною 300 мм.

Сходи та сходові клітки - монолітні залізобетонні. Несуча деталь сходів-косоур. Для кріплення перил передбачають спеціальні закладні пластини. Ширина сходових майданчиків 1500 мм.

Ліфтові шахти у кожній частині будівлі обладнані пасажирським ліфтом, виконані з монолітного залізобетону товщиною 300 мм. Машинне відділення з встановленою електричною лебідкою розміщується під шахтою ліфта.

Покрівля. Несучий елемент - монолітна залізобетонна плита висотою 300 мм, армована стяжка 30 мм, плівка гідробар'єрна, 2 шари утеплювача - 250 та 150 мм, гідроізоляційна мембрана, дренажний шар з гравію.

ВИСНОВОК

Функціоналізм який довгий час був головною ідеєю організації усіх сфер життя людей, сприяв створенню безлічі знеособлених просторів у міському середовищі - спальних районів, студентських містечок, тощо. Така монотонність змушує людей до взаємодії тільки зі схожими собі, проте дізнатись більше про навколишній світ та про те, як в ньому жити людина може від спілкування з людьми з не схожими інтересами, відмінними від неї за віковими чи соціальними ознаками. Монотонна середа позбавляє нас різноманіття вибору альтернативних місць на стику різних груп та інтересів. Молоді люди, як відомо є найбільш гнучкою та сприйнятливою до інновацій частиною суспільства, яка активно відгукується на події, що відбуваються пропонують свої шляхи вирішення хвилюючих соціум проблем.

Метою дипломної роботи було спроектувати будівлю, яка б реагувала на соціальні зміни у суспільстві. В даному проекті пропонується розміщення лабораторії спільного використання для стартапів, яка розташовується на футпринті старої хрущівки Павлового поля. Це осередок молоді, не пов'язаний з певним навчальним закладом чи організацією та є альтернативним місцем роботи та реалізації своїх ідей. Поява студентського життя у спальному районі, не схожого на звичайні студентські місця, покликана стати поштовхом для перетворення такого

місця в складний простір. Він формує різноманіття для студентів і надає поле для діяльності і самореалізації, позбавлене інституційних обмежень притаманних територіям учбових закладів, об'єднує молодь з різними інтересами, та крім цього через публічні функції залучає до взаємодії і жителів району.

Будівля відкрита для всіх охочих маніфестує своє внутрішнє життя через великі вікна. Шлях, який вона пропонує є продовженням публічного простору вулиці і інтегрує будівлю в простір району. Висвітлення внутрішнього життя назовні дозволяє подолати відчуття “чужого” та пропонує зайти всередину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будинки та споруди. Основні положення [Чинний від 2019-06-01]. Київ, 2019. 49 с.
2. ДБН В.2.2-15:2019. Житлові будинки. Основні положення. [Чинний від 2019-08-1]. Київ, 2018. 42 с.
3. ДБН В.2.6-98:2009. Конструкції будинків і споруд. Бетонні та залізобетонні конструкції. Основні положення. [Чинний від 2011-07-1]. Київ, 2011. 71 с.
4. Особливості соціалізації студентів вищого навчального закладу. // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – 2016. – №93. – С. 206–209.
5. Давидич Т. Ф. История и архитектура Харькова Основные этапы развития города [Електронний ресурс] / Татьяна Феликсовна Давидич – Режим доступу до ресурсу: <https://www.kharkov.ua/culture/1.html>.
6. William P. Spence. Construction. Materials, methods, and techniques /William P. Spence, Eva Kultermann, 1998. – 624 с.
7. Основи архітектури та архітектурних конструкцій; Навчальний посібник. – Харків: УЦЗ України, 2007. – 252 с.
8. Francis D. K. Ching. Architecture: Form, Space, & Order / Francis D. K. Ching. – , New Jersey: John Wiley & Sons, 2007. – 443 с.
9. Паскаль Г. «Перформування спільного міста. На перетині мистецтва, політики й громадського життя» / Гілен Паскаль. – Харків: ST Publishing, 2019. – 120 с.

10. Sennett R. GSD Talks: "The open city" [Электронный ресурс] / Richard Sennett // <https://youtu.be/7PoRrVqJ-FQ>. – 2017.